

L. Ромака¹, Ю. Стадник¹, В.В. Ромака², А. Зелінський¹, П. Клизуб¹, А. Горинь¹

Діаграма фазових рівноваг системи Y-Cu-Sb при 870 К

¹Львівський національний університет ім. І.Франка, Львів, Україна, lyubov.romaka@gmail.com

²Інститут дослідження твердого тіла ім. Лейбніца, Дрезден, Німеччина, yromaka@gmail.com

Взаємодія компонентів у потрійній системі Y-Cu-Sb досліджена методами рентгенівського, мікроструктурного аналізів та енергодисперсійної рентгенівської спектроскопії в повному концентраційному інтервалі за температури 870 К. За умов дослідження система характеризується існуванням трьох тернарних сполук: Y₃Cu₂₂Sb₉ (структурний тип Du₃Cu_{20+x}Sb_{11-x}, просторова група F-43m, (структурний тип HfCuSi₂, просторова група P4/nmm, a = 0.42580(1), c = 0.98932(3) нм). Розчинність купруму в бінарній сполуці YSb (структурний тип NaCl) сягає 8 ат. %.

Ключові слова: інтерметаліди, потрійна система, фазові рівноваги, кристалічна структура.

Плано до редакції 21.05.2023; прийнято до друку 31.10. 2023.

Вступ

Основою для пошуку нових матеріалів є дослідження хімічної взаємодії елементів у багатокомпонентних системах. Рідкісноземельні метали (R=Y, La-Sm, Gd-Er) з купрумом і стибієм утворюють сполуки R₃Cu₃Sb₄ зі структурою типу Y₃Au₃Sb₄ (просторова група I-43d) [1], який є похідним від структурного типу Th₃P₄ [2]. Як і фази пів-Гейслера RNiSb (структурний тип MgAgAs, просторова група F-43m) [3, 4], сполуки R₃Cu₃Sb₄ характеризуються напівпровідниковими властивостями [1, 5, 6]. На відміну від фаз пів-Гейслера RNiSb кристалічна структура сполук R₃Cu₃Sb₄ є більш складною, що забезпечує низьку теплопровідність цих фаз. Відомо, що на поведінку електротранспортних властивостей напівпровідникових сполук значний вплив мають як методи синтезу, так і присутність домішкових фаз. Тому при дослідженні взаємодії компонентів у відповідних системах можна отримати важливу інформацію про умови утворення, температурну і концентраційну стабільність, мікроструктуру і кристалічну структуру вихідних тернарних сполук, як основи для пошуку нових напівпровідникових

матеріалів. Діаграми фазових рівноваг потрійних систем R-Cu-Sb побудовані для R=Ce, Nd, Ho, Tm [7-9]. Для інших рідкісноземельних елементів досліджували окремі тернарні сполуки [7].

Метою роботи є експериментальне дослідження взаємодії компонентів у системі Y-Cu-Sb і побудова діаграми фазових рівноваг за температури 870 К.

I. Методики дослідження

Для побудови діаграми фазових рівноваг системи Y-Cu-Sb сплави синтезували методом електродугового сплавлення шихти металів (вміст основного компонента не менше 99.9 мас. %) в атмосфері аргону (губчатий титан використовували в якості геттеру). Для кращої гомогенізації зразки переплавляли двічі. Втрати Sb в ході плавлення компенсували надлишком стибію 2-3 ваг. %. Гомогенізуюче відпалювання сплавів проводили у вакуумованих кварцевих ампулах за температури 870 К впродовж 700 год з подальшим гартуванням у холодній воді.

Фазовий склад синтезованих зразків визначали на основі аналізу експериментально отриманих дифрактограм (дифрактометр ДРОН-4.0, FeK_α-

випромінювання) методом порівняння з теоретичними дифрактограмами чистих компонентів, бінарних сполук і відомих тернарних антимонідів (програма PowderCell [10]). Метод енергодисперсійної рентгенівської спектроскопії (ЕДРС) (електронний мікроскопом TESCAN VEGA 3 LMU, оснащений рентгенівським аналізатором з енергодисперсійною спектроскопією) використовували для контролю хімічного складу синтезованих зразків і визначення точного вмісту компонентів у фазах. Для кожної фази в кожному зразку виконували щонайменше п'ять вимірювань. Структурні розрахунки проводили з використанням програм WinCSD [11] і FullProf Suite [12].

Температурні межі існування тернарних сполук досліджували методом диференціального термічного аналізу (ДТА, синхронний термоаналізатор LINSEIS STA RT 1600). Зразки нагрівали в атмосфері аргону до 900°C (1170 К) зі швидкістю 10°C/хв.

II. Результати експерименту

Для дослідження потрійної системи Y-Cu-Sb відомості про діаграми стану подвійних систем Y-Cu, Y-Sb і Cu-Sb, які обмежують систему Y-Cu-Sb, використані з праць [13, 14]. За температури дослідження в системі Cu-Sb підтверджено утворення сполук Cu_3Sb (структурний тип BiF_3) і Cu_2Sb (структурний тип Cu_2Sb). Область гомогенності бінарної сполуки Cu_3Sb , яка визначена за результатами локального спектрального аналізу, обмежується складами $\text{Cu}_{78.11}\text{Sb}_{21.89}$ і $\text{Cu}_{67.45}\text{Sb}_{32.55}$. У системі Y-Sb утворюються три бінарні сполуки: Y_3Sb (структурний тип Tl_3P), Y_5Sb_3 (структурний тип Mn_5Si_3), YSb (структурний тип NaCl). Сполука Y_4Sb_3 (структурний тип Th_3P_4) існує за високих температур (вище 1660 К) [13], високотемпературна модифікація сполуки Y_5Sb_3 зі структурою типу Yb_5Sb_3 отримана за температури 1538 К [15]. Існування сполук Y_3Sb , Y_5Sb_3 і YSb в системі Y-Sb за температури 870 К підтверджено нами в ході дослідження системи Y-Ni-Sb [4]. Система Y-Cu характеризується утворенням п'яти сполук: YCu_5 (структурний тип CaCu_5), $\text{Y}_{0.8}\text{Cu}_{5.4}$ (структурний тип $\text{Tb}_{0.78}\text{Cu}_{5.44}$), YCu_2 (структурний тип KHg_2), YCu (структурний тип CsCl) і Y_2Cu_7 з невідомою структурою. У ході дослідження підтверджено утворення бінарних сполук згідно літературних відомостей, за винятком фази Y_2Cu_7 . За умов нашого дослідження зразок відповідного складу містив у рівновазі сполуки YCu_5 і YCu_2 .

Діаграма фазових рівноваг системи Y-Cu-Sb побудована при 870 К за результатами рентгенівського фазового, мікроструктурного та рентгеноспектрального аналізів виготовлених зразків (рис. 1). Для підтвердження хімічного та фазового складу зразків використано мікроструктурний та рентгеноспектральний аналізи. Фазовий склад окремих сплавів системи Y-Cu-Sb за результатами рентгенофазового та рентгеноспектрального аналізів наведено в табл. 1. Фотографії мікроструктур для деяких зразків зображено на рис. 2. За температури 870 К у системі Y-Cu-Sb підтверджено утворення

трьох тернарних сполук [1, 16, 17], кристалографічні характеристики яких подані в табл. 2.

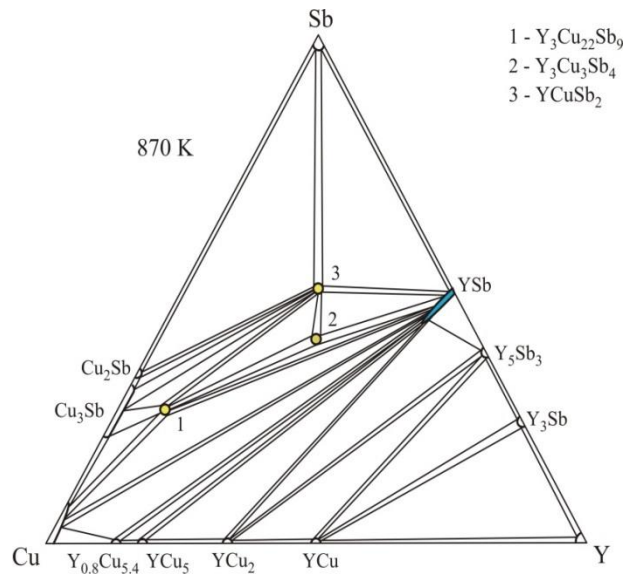

Рис. 1. Ізотермічний переріз діаграми стану системи Y-Cu-Sb при 870 К.

Відомості про сполуку YCuSb_2 та її належність до структурного типу HfCuSi_2 наведено в праці [16]. Автори [18] розглядають структуру сполуки YCuSb_2 як дефектну зі структурою типу CaBe_2Ge_2 . Розрахунок кристалічної структури сполуки YCuSb_2 підтвердив її належність до структурного типу HfCuSi_2 (просторова група $P4/nmm$, $R_{\text{Bragg}} = 0.0387$, $R_f = 0.0258$) (рис. 3). Розраховані координати атомів у структурі YCuSb_2 приведені в табл. 3. Згідно виконаних розрахунків і даних ЕДРС ($\text{Y}_{26.25}\text{Cu}_{24.21}\text{Sb}_{49.54}$) сполука YCuSb_2 за умов дослідження реалізується при стехіометричному складі.

Розчинність третього компонента в бінарних сполуках систем Cu-Sb і Y-Cu за умов дослідження є незначною (до ~1.5 ат. %). В системі Y-Sb бінарна сполука YSb (стр. тип NaCl) розчиняє до ~8 ат. % Cu, що підтверджується результатами ЕДРС аналізу ($\text{Y}_{46.18}\text{Cu}_{8.03}\text{Sb}_{45.79}$). Періоди ґратки змінюються від $a = 0.6184(2)$ (для YSb) до $a = 0.6192(2)$ нм (для зразка $\text{Y}_{45}\text{Cu}_{10}\text{Sb}_{45}$). Помітної розчинності купруму в інших бінарних сполуках системи Y-Sb не спостерігалось.

Для сполук $\text{Y}_3\text{Cu}_{22}\text{Sb}_9$ і $\text{Y}_3\text{Cu}_3\text{Sb}_4$ виконано дослідження з використанням диференціального термічного аналізу (ДТА), які підтвердили обмежений температурний інтервал існування сполук (рис. 4)

Температурні переходи (режим нагрівання) за температур 1064 К для фази $\text{Y}_3\text{Cu}_{22}\text{Sb}_9$ (температурний перехід при 923 К відповідає температурі плавлення домішкової фази Cu_3Sb) і 968 К для фази $\text{Y}_3\text{Cu}_3\text{Sb}_4$ свідчать про розпад обох сполук вище зазначених температур. Зміни маси досліджених зразків у ході вимірювання практично немає.

Таблиця 1.

Фазовий склад і дані ЕДРС окремих зразків системи Y–Cu–Sb

Номинальний склад/склад за ЕДРС, ат. %	Фаза	Стр. тип	Періоди ґратки, нм			Дані ЕДРС, ат. %		
			<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	Y	Cu	Sb
Y ₄₀ Cu ₄₀ Sb ₂₀	YSb	NaCl	0.6189(3)					
	YCu ₂	KHg ₂	0.4309(4)	0.6893(3)	0.7307(4)			
Y ₆₅ Cu ₁₅ Sb ₂₀	YCu	CsCl	0.3472(3)					
	Y ₅ Sb ₃	Mn ₅ Si ₃	0.8882(3)		0.6287(3)			
	Y ₃ Sb	Ti ₃ P	1.2363(5)		0.6178(3)		100.0	
Y ₃₅ Cu ₄₅ Sb ₂₀ Y _{37.47} Cu _{45.50} Sb _{17.03}	YCu _x Sb	NaCl	0.61891(3)			45.15	8.38	46.47
	YCu ₂	KHg ₂	0.4308(3)	0.6893(4)	0.7307(4)	34.66	64.64	0.70
	YCu ₅	CaCu ₅	0.4989(4)		0.4099(4)	16.54	83.46	
Y ₄₀ Cu ₄₀ Sb ₂₀ Y _{37.47} Cu _{45.50} Sb _{17.03}	YCu ₂	KHg ₂	0.4308(3)	0.6892(4)	0.7307(3)	34.66	64.65	0.69
	YCu _x Sb	NaCl	0.6190(3)			47.68	5.02	47.30
	YCu ₅	CaCu ₅	0.4988(4)		0.4097(4)	16.44	83.56	
Y ₂₀ Cu ₅₅ Sb ₂₅ Y _{21.22} Cu _{55.28} Sb _{23.50}	YCu _x Sb	NaCl	0.6190(3)			46.18	8.04	45.78
	Y ₃ Cu ₂₂ Sb ₉	Dy ₃ Cu ₂₂ Sb ₉	1.6614(7)			8.76	65.42	25.82
	(Cu)	Cu	0.3632(3)				100.0	
Y ₁₀ Cu ₅₅ Sb ₃₅	Y ₃ Cu ₂₂ Sb ₉	Dy ₃ Cu ₂₂ Sb ₉	1.6613(7)					
	Cu ₃ Sb	BiF ₃	0.5967(3)					
	YCuSb ₂	HfCuSi ₂	0.4259(3)		0.9936(4)			
Y ₂₀ Cu ₄₀ Sb ₄₀ Y _{19.93} Cu _{41.99} Sb _{38.08}	Y ₃ Cu ₂₂ Sb ₉	Dy ₃ Cu ₂₂ Sb ₉	1.6614(5)			9.19	63.75	27.06
	Y ₃ Cu ₃ Sb ₄	Y ₃ Au ₃ Sb ₄	0.9536(3)			30.05	30.26	39.69
	YCuSb ₂	HfCuSi ₂	0.4260(2)		0.9936(4)	27.11	24.62	48.27
Y ₄₈ Cu ₁₂ Sb ₄₀ Y _{47.65} Cu _{11.25} Sb _{41.10}	YCu _x Sb	NaCl	0.6189(3)			48.61	2.93	48.46
	YCu ₂	KHg ₂	0.43091(3)	0.6891(4)	0.7307(4)	33.48	65.26	1.26
Y ₅₅ Cu ₅ Sb ₄₀ Y _{55.42} Cu _{3.43} Sb _{41.15}	Y ₅ Sb ₃	Mn ₅ Si ₃	0.8881(3)		0.6288(3)	61.46	0.36	38.18
	YCu _x Sb	NaCl	0.6187(3)			49.02	2.25	48.73
	YCu ₂	KHg ₂	0.4309(3)	0.6891(3)	0.7308(5)	33.57	66.05	0.38
Y ₁₅ Cu ₃₅ Sb ₅₀	YCuSb ₂	HfCuSi ₂	0.4260(3)		0.9941(3)			
	Cu ₃ Sb	BiF ₃	0.5968(3)					
	(Sb)	As	0.4308(2)		1.1256(4)			

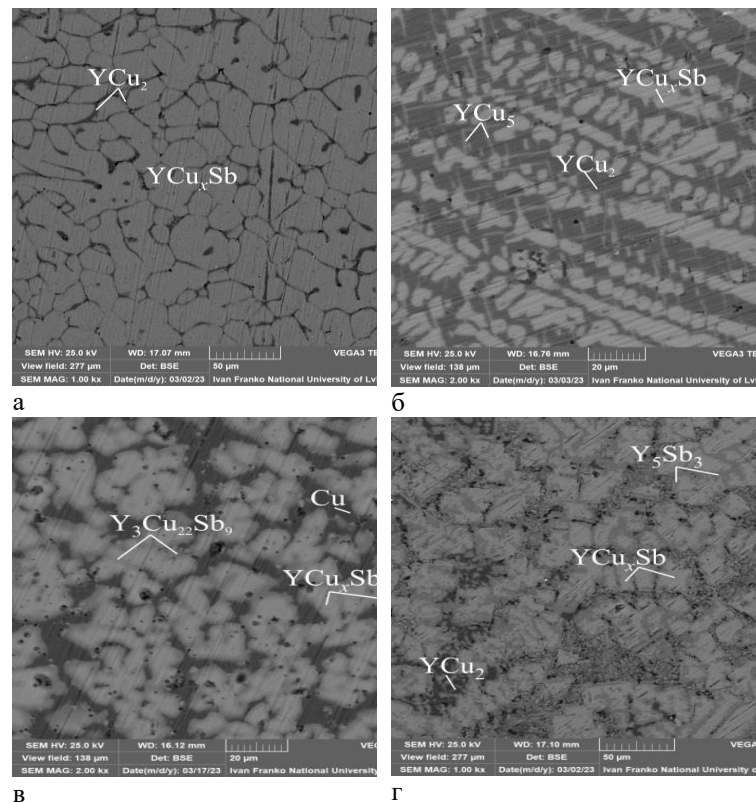

Рис. 2. Фотографії мікроструктур сплавів Y₄₈Cu₁₂Sb₄₀ (а), Y₃₅Cu₄₅Sb₂₀ (б), Y₂₀Cu₅₅Sb₂₅ (в), Y₅₀Cu₂₀Sb₃₀ (г).

Таблиця 2.

Кристалографічні характеристики тернарних сполук системи Y-Cu-Sb

Сполуки	Структурний тип	Просторова група	Періоди ґратки, нм		
			<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Y ₃ Cu ₂₂ Sb ₉	Dy ₃ Cu _{20+x} Sb _{11-x}	<i>F</i> -43 <i>m</i>			
Y ₃ Cu ₃ Sb ₄	Y ₃ Au ₃ Sb ₄	<i>I</i> -43 <i>d</i>			
YCuSb ₂	HfCuSi ₂	<i>P</i> 4/ <i>nmm</i>	8		8

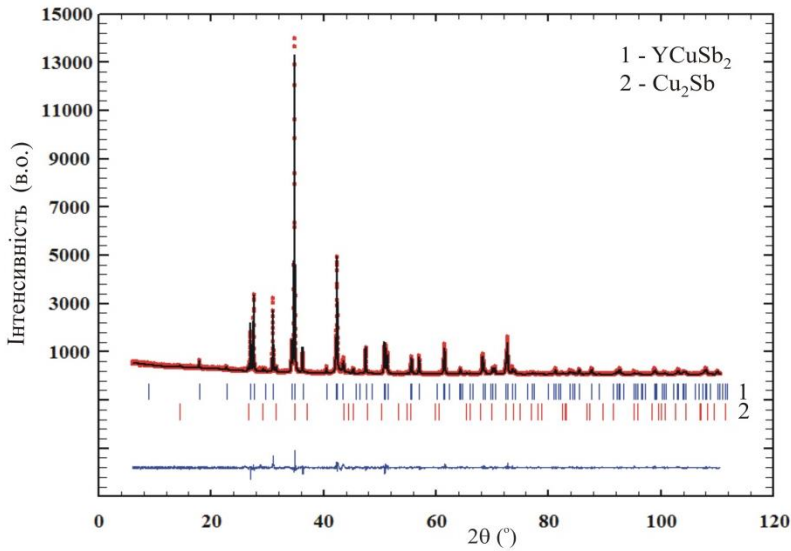

Рис. 3. Спостережувана (кружки), розрахована (лінія) і різницева (внизу рисунка) дифрактограми сплаву Y₂₅Cu₂₅Sb₅₀.

Таблиця 3.

Координати та ізотропні параметри коливання атомів у структурі YCuSb₂

Атом	ПСТ	<i>x/a</i>	<i>y/b</i>	<i>z/c</i>	<i>B</i> _{ізо.} · 10 ² (нм ²)
Y	2 <i>c</i>	1/4	1/4	0.2462(2)	0.83(3)
Cu	2 <i>b</i>	3/4	1/4	1/2	0.92(1)
Sb1	2 <i>c</i>	1/4	1/4	0.6626(1)	0.41(3)
Sb2	2 <i>a</i>	3/4	1/4	0	0.52(4)

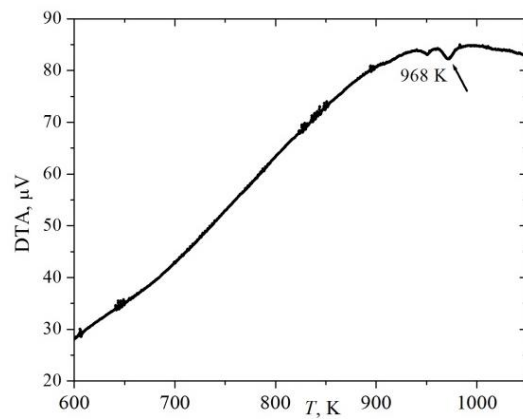
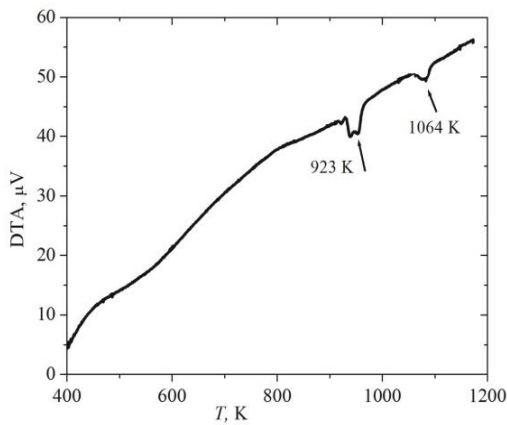

Рис. 4. Графіки ДТА для сполук Y₃Cu₂₂Sb₉ (а) і Y₃Cu₃Sb₄ (б).

Аналіз дослідженої системи Y-Cu-Sb, літературних відомостей вивчених систем R-Cu-Sb (R = Ce, Nd, Ho, Tm) та окремих тернарних сполук засвідчує, що антимоніди RCuSb₂ (стр. тип HfCuSi₂) утворюються зі всіма рідкісноземельними металлами, натомість сполуки R₃Cu₃Sb₄ (стр. тип Y₃Au₃Sb₄) з Tm,

Yb і Lu не реалізуються. Для R = Tm, Lu характерним є утворення сполук RCu₃Sb₂ зі структурою типу TmCu₃Sb₂. Особливістю систем R-Cu-Sb є відсутність сполук еквіатомного складу, за винятком сполук RCuSb з Eu і Yb зі структурою типу ZrBeSi [19, 20].

Висновки

Діаграма фазових рівноваг потрійної системи Y–Cu–Sb побудована за температури 870 К у повному інтервалі концентрацій за результатами експериментального дослідження взаємодії компонентів. Досліджена система при 870 К характеризується утворенням трьох тернарних сполук $Y_3Cu_{22}Sb_9$, $Y_3Cu_3Sb_4$ і $YCuSb_2$. На основі бінарної сполуки YSb (стр. тип NaCl) утворюється твердий розчин до вмісту 8 ат. % купруму. Диференціальний термічний аналіз засвідчив, що сполуки $Y_3Cu_{22}Sb_9$ і $Y_3Cu_3Sb_4$ стабільні до температур 1064 К і 968 К, відповідно.

Ромака Л. – к.х.н., провідний науковий співробітник Львівського національного університету ім. І. Франка;
Стадник Ю. – к.х.н., провідний науковий співробітник Львівського національного університету ім. І. Франка;
Ромака В. – д.т.н., к.х.н., доктор фізики Інституту дослідження твердого тіла ім. Лейбніца м. Дрезден, Німеччина;
Зелінський А. – к.х.н., науковий співробітник Львівського національного університету ім. І. Франка;
Клизуб П. – студент хімічного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка;
Горинь А. – к.х.н., старший науковий співробітник Львівського національного університету ім. І. Франка.

- [1] R.V. Skolozdra, P.S. Salamakha, A.L. Ganzuyuk, O.I. Bodak, *New intermetallic compounds $R_3Cu_3Sb_4$ ($R=Y, La, Ce, Pr, Nd, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho, Er$) with semiconducting properties*, Inorg. Mater. 29, 26 (1993).
- [2] S. Sportouch, M.G. Kanatzidis, *$Th_3Co_3Sb_4$: a new room temperature magnet*, J. Solid State Chem. 162, 158 (2001); <https://doi.org/10.1006/jssc.2001.9206>.
- [3] V. V. Romaka, L. Romaka, A. Horyn, P. Rogl, Yu. Stadnyk, N. Melnychenko, M. Orlovskyy, V. Krayovskyy, *Peculiarities of thermoelectric half-Heusler phase formation in Gd-Ni-Sb and Lu-Ni-Sb ternary systems*, J. Solid State Chem. 239, 145 (2016); <https://doi.org/10.1016/j.jssc.2016.04.029>.
- [4] V.V. Romaka, L. Romaka, A. Horyn, Yu. Stadnyk, *Experimental and theoretical investigation of the Y-Ni-Sb and Tm-Ni-Sb system*, J. Alloys Compd. 855, 157334 (2021); <https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2020.157334>.
- [5] R. Skolozdra, M. Baran, A. Horyn, A. Szewczyk, Yu. Gorelenko, H. Szymczak, R. Szymczak, *Magnetic and transport properties of $R_3Cu_3Sb_4$ compounds ($R=La, Ce, Pr, Nd, and Sm$)*, Acta Phys. Pol. A 102, 429 (2002); <https://doi.org/10.12693/AphysPoA.102.429>.
- [6] K. Fess, W. Kaefer, Ch. Turner, K. Friemelt, Ch. Kloc, E. Bucher, *Magnetic and thermoelectric properties of $R_3Cu_3Sb_4$ ($R=La, Ce, Gd, Er$)*, J. Appl. Phys. 83, 2568 (1998); <https://doi.org/10.1063/1.367018>.
- [7] O.L. Sologub, P.S. Salamakha, Rare-earth-antimony systems in: K.A. Gschneidner, J.-C.G. Bunzli, V.K. Pecharsky (Eds.), Handbook on the Physics and Chemistry of Rare-Earths, 33, North-Holland, Amsterdam, 2003, pp. 35–146.
- [8] L. Zeng, H. Ning, *Isothermal cross-section of the Cu–Ho–Sb phase diagram at 500°C*, J. Alloys Compd. 359, 169 (2003); [https://doi.org/10.1016/S0925-8388\(03\)00199-3](https://doi.org/10.1016/S0925-8388(03)00199-3).
- [9] L.O. Fedyna, A.O. Fedorchuk, V.M. Mykhalichko, Z.M. Zhpyrka, M.F. Fedyna, *Isothermal section of the phase diagram and crystal structures of the compounds in the ternary system Tm–Cu–Sb at 870 K*, Solid St. Sci. 69, 7 (2017); <https://doi.org/10.1016/j.solidstatesciences.2017.05.003>.
- [10] W. Kraus, G. Nolze, *POWDER CELL – a program for the representation and manipulation of crystal structures and calculation of the resulting X-ray powder patterns*, J. Appl. Crystallogr. 29, 301 (1996); <https://doi.org/10.1107/S0021889895014920>.
- [11] L. Akselrud, Yu. Grin, *WinCSD: software package for crystallographic calculations (Version 4)*. J. Appl. Crystallogr. 47, 803 (2014); <https://doi.org/10.1107/S1600576714001058>.
- [12] T. Roisnel, J. Rodriguez-Carvajal, *WinPLOTR: a Windows tool for powder diffraction patterns analysis*, Mater. Sci. Forum, 378–381, 118 (2001); <https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/MSF.378-381.118>.
- [13] T.B. Massalski, Binary Alloy Phase Diagrams, ASM, Metals Park, Ohio (1990).
- [14] H Okamoto. Desk Handbook: Phase Diagrams for Binary Alloys, Materials Park (OH): ASM (2000).
- [15] Y.A. Mozharivskyy, H.F. Franzen, *High-temperature modification of Y_5Sb_3 and its ternary analogue $Y_5Ni_xSb_{3-x}$* , J. Alloys Compd. 319, 100 (2001); [https://doi.org/10.1016/S0925-8388\(00\)01463-8](https://doi.org/10.1016/S0925-8388(00)01463-8).
- [16] O.L. Sologub, K. Hiebl, P. Rogl, H. Noel, O.I. Bodak, *On the crystal structure and magnetic properties of the ternary rare earth compounds $RETSb_2$ with $RE=$ rare earth and $T= Ni, Pd, Cu$ and Au* , J. Alloys Compd. 210, 153 (1994); [https://doi.org/10.1016/0925-8388\(94\)90131-7](https://doi.org/10.1016/0925-8388(94)90131-7).
- [17] O.L. Fedyna, O.I. Bodak, A.O. Fedorchuk, Y.O. Tokaychuk, M.F. Fedyna, *New ternary antimonides with $Dy_3Cu_{20+x}Sb_{11-x}$ -type structure*, Abstr. 9th Int. Conf. Crystal Chem. Intermet. Compd. 90 (2005).
- [18] X.X. Yang, Y.M. Lu, S.K. Zhou, S.Y. Mao, J.X. Mi, Z.Y. Man, J.T. Zhao, *$RCu_{1+x}Sb_2$ ($R= La, Ce, Pr, Nd, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho$ and Y) phases with defect $CaBe_2Ge_2$ -type structure*, Mater. Sci. Forum 475/479, 861 (2005); <https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/MSF.475-479.861>.
- [19] T. Mishra, I. Schellenberg, M. Eul, R. Pöttgen, *Structure and properties of $EuTSb$ ($T=Cu, Pd, Ag, Pt, Au$) and $YbIrSb$* , Z. Kristallogr. Cryst. Mater. 226, 590 (2011); <https://doi.org/10.1524/zkri.2011.1387>.
- [20] H. Flandorfer, K. Hiebl, C. Godart, P. Rogl, A. Saccone, R. Ferro, *The crystal structure and magnetic properties of $YbMSb$, $M=Cu, Ag, Au$* , J. Alloys Compd. 256, 170 (1997); [https://doi.org/10.1016/S0925-8388\(96\)03007-1](https://doi.org/10.1016/S0925-8388(96)03007-1).

L. Romaka¹, Yu. Stadnyk¹, V.V. Romaka², A. Zelinskiy¹,
P. Klyzub¹, A. Horyn¹

Phase equilibrium diagram of Y-Cu-Sb system at 870 K

¹Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine, lyubov.romaka@gmail.com

²Institute for Solid State Research, IFW-Dresden, Dresden, Germany, vromaka@gmail.com

The interaction of the components in the Y-Cu-Sb ternary system was investigated using the methods of X-ray phase analysis, microstructure, and energy-dispersive X-ray spectroscopy in the whole concentration range at 870 K. At the temperature of investigation Y-Cu-Sb system is characterized by the formation of three ternary compounds: $Y_3Cu_{22}Sb_9$ ($Dy_3Cu_{20+x}Sb_{11-x}$ structure type, space group $F-43m$, $a = 1.6614(3)$ nm), $Y_3Cu_3Sb_4$ ($Y_3Au_3Sb_4$ structure type, space group $I-43d$, $a = 0.95357(5)$ nm), $YCuSb_2$ ($HfCuSi_2$ structure type, space group $P4/nmm$, $a = 0.42580(1)$, $c = 0.98932(3)$ nm). The solubility of copper in the binary compound YSb (NaCl structure type) extends up to 8 at. %.

Keywords: intermetallics, ternary system, phase equilibria, crystal structure.